

Els sufixos apreciatius en català: estudi morfopragmàtic i lexicogràfic

Martí Freixas | marti.freixasc@upf.edu

Direcció: Dra. Elisenda Bernal

INTRODUCCIÓ

1

Morfopragmàtica

Lexicografia

Anàlisi integral dels sufixos derivatius amb càrrega expressiva

OBJECTIUS

- Descriure els diferents sufixos apreciatius en català
- Identificar i establir paràmetres objectius que permetin classificar els valors qualitius que expressen aquests sufixos
- Proposar una marcatge lexicogràfic precisa que superi les assistemàticitats que es detecten en els diccionaris actuals

o marques d'ús

FUNCIONS CONNOTATIVES DELS SUFIXOS APRECIATIUS

Aspecte objectiu: matis dimensional

AUGM **DIM**
orellut botigueta

Aspecte subjectiu: matis expressiu

atenuació **menyspreu**
panxona pagesalla
ponderació **despectiu**
golàs musiqueta

situació comunicativa

correcta interpretació semàntica

METODOLOGIA I EINES

2

INVENTARI DE SUFIXOS APRECIATIUS

Recollida de valors pragmàtics presents en les obres lexicogràfiques següents:

exemples	GDLC (1998)	LDC (2002)	XR (2004)	JB (2006)
-ac				
-aca				
-ada				
-ada ^{es}				
-aina				
-aire				
-al				
-all				

Diccionaris

GDLC LDC
DNV JB
VOX

Gramàtiques, manuals

GIEC
XR

Corpus

BOBNEO

SELECCIÓ DE 20 SUFIXOS APRECIATIUS

A partir dels tres criteris següents:

criteri de valor quantitatiu únic

criteri de productivitat

criteri documental

-aca	-astre -a	-íssim -a
-ada	-ata	-menta
-aire	-atxo -a	-um
-alla	-esc -a	-ús -ussa
-am	-il	-ut -uda
-arro -a	-ing	-utxo -a
-assa	-isme / -ista	

CONSTITUCIÓ DEL CORPUS TEXTUAL DE TREBALL

Les eines de compilació del material són les següents:

CTILC [+ CTILC2]

Base de dades de premsa

RESULTATS

3

MORFOPRAGMÀTICS

Basant-nos en la classificació dels components bàsics dels diminutius segons Dressler i Merlini Barbaresi (1994), hem aplicat la distinció d'aquests trets morfopragmàtics amb el sufix *-astre -a*:

Denotatiu

denotació semàntica
[X DOLENT]

Pragmàtic

connotació morfopragmàtica
[DESPECTIU]

Connotatiu

connotació morfosemàntica
[NEGATIU]

En d'altres sufixos, com *-aire o -isme / -ista*, el valor pragmàtic només s'activa en certs contextos o situacions comunicatives, com ara en paraules com *protestaire o satimbaquisme*.

Des d'un punt de vista comparatiu i tipològic, Grandi (2002) parteix de quatre valors paramètrics amb base semàntica:

Descriptiva

GRAN

PETIT

Qualitativa

BO

DOLENT

PERSPECTIVES DELS VALORS SEMANTICOPRAGMÀTICS DE L'APRECIACIÓ

Descriptiva

AUGMENTACIÓ

DISMINUCIÓ

Qualitativa

INTENSIFICACIÓ

AFECTIVITAT

AUTENTICITAT

ATENUACIÓ

MENYSPREU

La **perspectiva qualitativa** és la que ofereix aquesta graduació de connotacions apreciatives a partir de les quals s'hauran d'elaborar les propostes lexicogràfiques que permetran millorar i aplicar de manera homogènia els usos pragmàtics a través de les marques d'ús.

PROPOSTES

LEXICOGRÀFIQUES

4

	GDLC (1998)	LDC (2002)	XR (2004)	JB (2006)	DNV (2014)	VOX (2015)	GIEC (2016)	BOBNEO
-menta								

Desgavell en el tractament dels valors pragmàtics, poc rigorós i sistemàtic (Garriga 1996, 1997).

CLASSIFICACIÓ PRAGMÀTICA PROVISIONAL DELS VALORS

Dimensió

abundant, augmentatiu, diminutiu, grandària, minoratiu, superlatiu

Intenció del parlant

admiratiu, afectiu, despectiu, expressiu, humorístic, intensiu, irònic, ponderatiu, melioratiu, pejoratiu, reiteratiu

Registre

argot, col·loquial, familiar, informal, popular, vulgar

L'aplicació d'aquests paràmetres ha de servir per als **mots sufixats** amb sentit expressiu i les **entrades dels sufixos** (i afixos, en general).

Els diccionaris haurien d'incloure altres valors que permetin la correcta codificació i descodificació d'aquests morfemes i de les paraules que els contenen per donar compte de l'ús real que els parlants fan de l'apreciació.

BIBLIOGRAFIA

5

- Dressler, W. U.; Merlini Barbaresi, L. (1994). *Morphopragmatics. Diminutives and Intensifiers in Italian, German, and Other Languages*. Berlín: Mouton De Gruyter.
- Garriga, C. (1996). «La marca de *irónico* en el DRAE: de *Autoridades* a 1992». A: Forgas, E. (coord.). *Léxico y diccionarios*. Tarragona: Universitat Rovira i Virgili, 105-132.
- Garriga, C. (1997). «Las "marcas de uso" en los diccionarios del español». *Revista de Investigación Lingüística* 1, 75-110.
- Grandi, N. (2002). *Morfologia in contatto. Le costruzioni valutative nelle lingue del Mediterraneo*. Milà: Franco Angeli.